

บทสรุปผู้บริหาร

รายงานการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) เพื่อการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนในพื้นที่ เรื่อง “การเคลื่อนไหวเพื่อสิทธิชุมชนของชุมชนประมงพื้นบ้านอ่าวปัตตานี” มีวัตถุประสงค์ในการนำเสนอแนวทางการเข้าถึงสิทธิชุมชนของชาวประมงพื้นบ้านอ่าวปัตตานี โดยทำความเข้าใจสภาพปัญหาสิทธิชุมชนในระบบการจัดการและการเข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลเพื่อการประกอบอาชีพ การรวมกลุ่มเคลื่อนไหวเพื่อเข้าถึงสิทธิชุมชนของชุมชนของชาวประมงพื้นบ้านอ่าวปัตตานี ตลอดจนข้อเสนอแนะนโยบายที่เป็นรูปธรรม วิธีการวิจัยใช้วิธีการเก็บข้อมูลที่หลากหลายทั้งการจัดเวทีแลกเปลี่ยนพูดคุย อบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อกำหนดอนาคตร่วมกัน ผสมผสานกับการสัมภาษณ์ทั้งแบบกลุ่มย่อยและสังเกตการณ์ในพื้นที่ แล้วจึงนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหา สังเคราะห์และสรุปผลการศึกษา กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ชาวประมงพื้นบ้าน ตัวแทนจากชาวบ้านกลุ่มอาชีพ และเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสิ้น 75 คน

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มคนที่แตกต่างกันในอ่าวปัตตานี มีความเข้าใจและตีความคำว่า “สิทธิชุมชน” แตกต่างกันคือ ชาวประมงพื้นบ้านมองสิทธิชุมชนในลักษณะองค์รวม แต่หน่วยงานภาครัฐมองสิทธิชุมชนแบบแยกส่วน โดยยึดโยงอยู่กับหลักการทางกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมาย จึงนำมาสู่ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการเข้าถึงสิทธิชุมชนในอ่าวปัตตานี 7 ด้าน คือ

- 1) ด้านการจัดสรรพื้นที่อ่าวปัตตานีเพื่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ร่วมกันอย่างยั่งยืน
- 2) ด้านการเสริมสร้างจิตสำนึก/ความรู้ด้านกฎหมายและหลักสิทธิชุมชน
- 3) ด้านการมีส่วนร่วมระหว่างชุมชนในพื้นที่รอบอ่าวปัตตานีกับเจ้าหน้าที่ภาครัฐ
- 4) ด้านการนำหลักกฎหมายที่กำหนดมาปฏิบัติในเชิงรุก
- 5) ด้านการเสริมสร้างความเป็นธรรมในกระบวนการยุติธรรม
- 6) ด้านการส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชน
- 7) ด้านการสร้างการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจโดยคำนึงถึงสิทธิชุมชน

Executive Summary

This research report is a participatory action research (PAR) project to find solutions of human right abuses in the region entitled “The Movement for Local Fisheries’ Community Rights in Pattani Bay” which was aimed to present paths to access community rights of local fisherman in Pattani bay by teaching issues and situations of community rights for marine resources management and accessibility for occupation, movement assemblage of accessing community rights, as well as providing concrete policy suggestions. This participatory action research (PAR) and qualitative research collected data with multiple methods, and parties using knowledge sharing, workshop, subgroup interview, and observation. The data of the study, then, were analyzed, synthesized, and concluded. The samples were included 75 local fisherman, represents of occupational group, related government agencies,

The result revealed that a different group in Pattani bay comprehended and defined “Community rights” differently. That is, It can be seen that the local fisherman sees the community rights as a holistic, while the government agencies see as atomistic upon law and law enforcement, or policies, or administrative organization of the state, This may result of 7 policy recommendations accessing community rights in Pattani bay, which are 1) space allocation for sustainable conservation and implementation, 2) promotion of learning legal and community rights to all sectors, 3) cooperation of local community and government officers monitoring Fisheries Law violation or bay encroachment, 4) enforcement latest Fisheries Act, 5) reinforcement of the justice in judicial administration related to dispute case offenders between local fisherman and entrepreneurs, 6) occupational promotion to people and 7) the survey of needs and effects in a long-term prior implementation.